

ČESKÁ REPUBLIKA
ROZSUDEK
JMÉNEM REPUBLIKY

Krajský soud v Ústí nad Labem rozhodl samosoudcem Ing. Mgr. Martinem Jakubem Brusem ve věci

žalobce: M. R., narozen X,
bytem X,

proti

žalované: Česká správa sociálního zabezpečení,
sídlem Křížová 1292/25, 225 08 Praha 5,

o žalobě proti rozhodnutí žalované ze dne 24. 2. 2022, č. j. X,

takto:

I. Žaloba se **zamítá**.

II. Žádný z účastníků **nemá** právo na náhradu nákladů řízení.

Odůvodnění:

1. Žalobce se žalobou podanou v zákonem stanovené lhůtě domáhal zrušení rozhodnutí žalované ze dne 24. 2. 2022, č. j. X, kterým byly zamítnuty jeho námitky a bylo potvrzeno rozhodnutí žalované ze dne 12. 1. 2022, č. j. X. Tímto rozhodnutím žalovaná podle § 67 odst. 2 zákona č. 155/1995 Sb., o důchodovém pojištění, ve znění pozdějších předpisů (dále jen „zákon o důchodovém pojištění“) a podle nařízení vlády č. 356/2021 Sb., o výši všeobecného vyměřovacího základu za rok 2020, přepočítacího koeficientu pro úpravu všeobecného vyměřovacího základu za rok 2020, redukčních hranic pro stanovení výpočtového základu pro rok 2022 a základní výměry důchodu stanovené pro rok 2022 a o

Shodu s prvopisem potvrzuje I. T.

zvýšení důchodů v roce 2022, (dále jen „valorizační nařízení“) žalobci od ledna 2022 zvýšila základní výměru z částky 1 338 Kč o 131 Kč na částku 1 469 Kč měsíčně a procentní výměru invalidního důchodu pro invaliditu třetího stupně z částky 3 359 Kč o 1,3 % (tj. o 44 Kč) na částku 3 403 Kč měsíčně a dále podle § 67c zákona o důchodovém pojištění zvýšila žalobci procentní výměru invalidního důchodu pro invaliditu třetího stupně o 113 Kč na výslednou částku 3 516 Kč měsíčně; žalovaná vyslovila, že žalobci tak od 1. 1. 2022 náleží invalidní důchod pro invaliditu třetího stupně ve výši 4 985 Kč měsíčně.

Žaloba

2. V žalobě žalobce namítal, že napadené rozhodnutí neodpovídá realitě inflace a je vůči němu nespravedlivé. Konstatoval diskriminační charakter zákona, který podle něj porušuje veškeré hodnoty Evropské unie, mezinárodní a evropskou úmluvu o právech osob se zdravotním postižením, Listinu základních práv a svobod – právo na zdraví a veřejný zájem. Žalobce se proto dovolával práva na odpor podle čl. 23 Listiny základních práv a svobod. Zdůraznil, že je invalidním ve třetím stupni invalidity, osobou se zdravotním postižením ZTP, osobou závislou na pomoci jiné osoby ve II. stupni závislosti, jeho zdravotní stav je dlouhodobě nepříznivý, trpí genetickým onemocněním a více chronickými nemocemi, již osm let podstupuje bio-léčbu, musí navštěvovat lékaře a dodržovat dietu, na což nemá dostatek finančních prostředků. Žalobce poznamenal, že žije sám s příjmem hluboko pod hranicí chudoby, je dlouhodobě sociálně vyloučen a nemůže se zapojit do společnosti, pro kterou je nepotřebný. Připomněl, že odpracoval 28 let. Napadené rozhodnutí podle žalobce způsobilo velký propad jeho životní úrovně, stát na něm nezákonně šetří a nechce vidět jeho sociální potřeby, ačkoli je nejzranitelnější. Namítal, že v době prohlubující se ekonomické krize, růstu cen energií a dalších základních potřeb je provedenou nespravedlivou valorizací znevýhodněn oproti všem ostatním důchodcům.
3. Žalobce popsal, že pobírá „půlený“ invalidní důchod, tj. část důchodu má ze Slovenska, neboť do rozdělení federace (pět let) měl zaměstnavatele na Slovensku. Zdůraznil, že není žádný migrant a „půleným“ důchodem je znevýhodněn. Poznamenal, že slovenský důchod mu byl přiznán v měně euro, ale je mu bez jeho svolení vyplácen v českých korunách, takže je na důchodu krácen podle přepočtu měn až o 500 Kč. Dodal, že důchod dostává přes banku, která si za transakci bere poplatek, a že za devizový účet by musel platit vysoké poplatky. Zmínil také náklady na komunikaci se žalovanou a slovenskou Sociální pojišťovnou, u které podal rovněž odvolání proti neodpovídajícímu zvýšení invalidního důchodu.
4. Podle žalobce by valorizace měla probíhat na principu zvýšení o stejnou částku pro všechny příjemce všech druhů důchodů, ne jako dosud, kdy s klesajícím důchodem klesá i částka valorizace. Poukázal na to, že všichni důchodci dostali od ledna 2022 přidáno minimálně 650 Kč (350 Kč na základní výměře a 300 Kč na procentní výměře), zatímco žalobce dostal přidáno ponižujících 1,3 %, tj. 288 Kč, což absolutně neodpovídá míře inflace. Konstatoval, že pobírá podprůměrný invalidní důchod pro invaliditu III. stupně a nemá další příjmy, tudíž se ocitl v nepříznivé životní, finanční a sociální situaci. Žalobce zdůraznil, že jeho příjem je 1,27násobek životního minima. Popsal své výdaje a dodal, že se mu nájem každý rok zvyšuje o inflaci. Podle žalobce činí inflace 11 % a bude dále stoupat; podotkl, že spotřebitelské ceny od října 2019 do února 2022 vzrostly o 17,3 %.
5. Žalobce vyslovil názor, že spravedlivá valorizace má spravedlivě řešit sociální konflikty a nesmí se stát účelovým prostředkem k dosažení nespravedlivých výhod proti ostatním důchodcům. Podle žalobce jsou jeho práva obsažena v mezinárodní a evropské úmluvě o právech osob se zdravotním znevýhodněním, která je postavena nad národními zákony, a Shodu s prvopisem potvrzuje I. T.

přesto ji Ministerstvo práce a sociálních věcí a vláda vědomě nerespektují. Připomněl čl. 28 odst. 1 této úmluvy o právu osob se zdravotním postižením na přiměřenou životní úroveň, zahrnující dostatečnou výživu, ošacení, bydlení a neustálé zlepšování životních podmínek, přičemž státy mají podniknout odpovídající kroky k zabezpečení a podpoře realizace tohoto práva bez diskriminace na základě zdravotního postižení. Dále poukázal na čl. 28 odst. 2 předmětné úmluvy o právu osob se zdravotním postižením na sociální ochranu bez diskriminace, na přístup k programům sociální ochrany a snížení chudoby, na pomoc státu s úhradou výdajů a finanční pomoc v případě osob žijících v podmínkách chudoby a na zajištění rovného přístupu k důchodovým dávkám a programům. Žalobce namítal, že se mu v souvislosti s valorizací nedostává patřičné sociální ochrany, příspěvek na bydlení mu byl přiznán ve směšné výši 495 Kč a celý systém sociální podpory je příliš byrokratický a diskriminační. Podotkl, že není ekonomicky činný, nemůže zvýšit svůj příjem a stát jej dlouhodobě nespravedlivě drží v chudobě, sociální izolaci a vyloučeného ze společnosti, ačkoli čl. 16 odst. 1 žalobcem zmíněné úmluvy takové jednání zakazuje.

6. Dále žalobce upozornil na to, že deklarace lidských práv vyjadřuje úzké propojení lidské důstojnosti a sociálních práv s tím, že každý má právo na sociální zabezpečení a nárok na to, aby mu byla zajištěna sociální práva nezbytná k jeho důstojnosti a svobodnému rozvoji jeho osobnosti. Poznamenal, že každý má právo na takovou životní úroveň, která mu zajistí zdraví, blahobyt, výživu, šatstvo, byt, lékařskou péči, nezbytná sociální opatření, má právo na zabezpečení v nemoci a ve stáří. Namítal, že jeho zabezpečení je nedostatečné a dlouhodobě ohrožuje jeho zdraví a život, tudíž je zřejmé, že stát tuto deklaraci hrubě porušuje. Podle žalobce by v sociálně spravedlivé společnosti mělo jít zásadně o solidární uplatnění lidské důstojnosti, kterou stát v jeho případě opovrhne. Dodal, že pokud je cílem státu, aby lidé mohli jednat svobodně, musí se postarat o potřeby těch, jejichž svobodný život je ohrožen chudobou, onemocněním nebo strachem z nich, jako je ten žalobcův. Podle žalobce mu forma násilné politické recese a inflace neumožňuje žít svobodně podle vlastního rozhodnutí. Žalobce požádal, aby soud neodhlédl od nutnosti hledat vždy spravedlivou rovnováhu mezi právy státu a zákazem zneužití silnějšího postavení vůči žalobci a aby vcítil se do jeho postavení osoby bez šance dosáhnout spravedlivé valorizace. V této souvislosti se podle žalobce nesmí zapomenout uvažovat o přirozených právech všech lidí s humanitou a empatií, s odpovědností a zachováním sociálního smíru.
7. Žalobce nesouhlasil s § 4 odst. 1 valorizačního nařízení, které podle něj neodpovídá reálné výši inflace, je nespravedlivé, diskriminační a nemravné, a s § 67 odst. 2 a § 67c zákona o důchodovém pojištění. K § 67c zákona o důchodovém pojištění poznamenal, že je v rozporu s dobrými mravy a s veřejným zájmem (důstojný důchod – důstojné stáří) a jednání vlády podle tohoto ustanovení mu způsobuje psychické útrapy, což zakládá jeho právo na náhradu psychické újmy. Evropský soud pro lidská práva se podle žalobce vyslovil pro rychlejší vyřízení sporů, kdy vystupuje osoba nemocná a pokročilého věku.

Vyjádření žalované k žalobě

8. Žalovaná ve svém vyjádření poukázala na relevantní právní úpravu (§ 67 odst. 1, 2 a 6 zákona o důchodovém pojištění, § 4 odst. 1 valorizačního nařízení) a konstatovala, že podle obsahu žaloby je žalobce s touto úpravou srozuměn, pouze vede polemiku stran ústavnosti postupu zákonodárce, resp. žalované, a namítá diskriminaci své osoby. Připomněla, že podle § 67 zákona o důchodovém pojištění se vyplácené důchody zvyšují v závislosti na růstu indexu spotřebitelských cen a na růstu mezd; zvýšení důchodu je tedy determinováno finančními možnostmi státu. Dočasné omezení výše zvyšování důchodů má podle žalované legitimní

Shodu s prvopisem potvrzuje I. T.

cíl, a to omezení výdajů státního rozpočtu, třebaže se negativně promítá ve vývoji životní úrovně. Zdůraznila, že v tomto nelze spatřovat nezákonnost, neústavnost ani diskriminaci. Žalovaná podotkla, že je pouze výkonným orgánem, tudíž je povinna zákonné předpisy dodržovat, nikoli je svévolně měnit. Žalovaná doporučila žalobci, aby se se svými návrhy a podněty obrátil přímo na Ministerstvo práce a sociálních věcí, které k nim může přihlédnout při tvorbě zákonů. Žalovaná navrhla žalobu zamítnout.

Replika žalobce k vyjádření žalované

9. V replice ze dne 8. 6. 2022 žalobce nesouhlasil s vyjádřením žalované, která se podle něj drží formálnosti a neřeší výši jeho invalidního důchodu a prokázanou diskriminaci. Trval na tom, že žalovaná nese odpovědnost za své rozhodnutí a zohlednění diskriminačních podmínek § 67 odst. 2 zákona o důchodovém pojištění. Zdůraznil, že s výjimkou období 1988 až březen 1993 nepřetržitě žije v České republice. Jednání žalované a státu, kteří jej považují za cizince, označil za nepochopitelné. Žalobce poukázal na dokument Správní komise pro sociální zabezpečení migrujících pracovníků – shrnutí rozhodnutí ze dne 11. 1. 2012, ve kterém je veden jako migrant, což pokládal za hrubé porušování práv na ochranu osobnosti a za diskriminaci. Poznamenal, že mu byl invalidní důchod nespravedlivě přiznán v roce 2010, nikoli dříve, a jedná se o „půlený“ důchod. Namítal, že s ním není jednáno stejně jako s jinými důchodci, a byl přesvědčen, že splňuje (jako každý) podmínky zvýšení procentní výměry důchodu přičtením částky 300 Kč a základní výměry o 350 Kč. Valorizace podle žalobce neodpovídá žalovanou tvrzeným skutečnostem, že se důchody zvyšují v závislosti na růstu indexu spotřebitelských cen a na růstu mezd, resp. na ekonomickém růstu společnosti, neboť průměrná mzda činila více než 34 000 Kč a valorizace žalobcova invalidního důchodu byla jen o 1,3 %, což způsobilo velké omezení růstu invalidního důchodu, který je hluboko pod hranici chudoby.
10. Žalobce poznamenal, že s § 67c odst. 2 zákona o důchodovém pojištění nesouhlasí určitá část příjemců diskriminačního „půleného“ invalidního důchodu, která je stejně důležitá jako ta část společnosti, jež s touto valorizací souhlasí. Žalobce konstatoval, že předmětné ustanovení je nespravedlivé a bylo vydáno účelově ve prospěch státu se záměrem vědomě poškodit všechny důchodce požívající „půlené“ důchody a zvýhodnit pouze důchodce splňující § 67 zákona o důchodovém pojištění. Tím byl podle žalobce porušen princip spravedlivé valorizace a došlo k diskriminaci nejen žalobce. Dále uvedl, že žádný právní akt nesmí odporovat dobrým mravům jako § 67 odst. 2 zákona o důchodovém pojištění a právní jednání v rozporu s dobrými mravy je od samého počátku neplatné. Vysvětlil, že zásada souladu výkonu práv s dobrými mravy představuje významný korektiv, který v odůvodněných případech dovoluje zmírňovat tvrdost zákona a dává soudu prostor pro uplatnění pravidel slušnosti.

Posouzení věci soudem

11. O žalobě soud rozhodl v souladu s § 51 odst. 1 zákona č. 150/2002 Sb., soudní řád správní, ve znění pozdějších předpisů (dále jen „s. ř. s.“) bez jednání, neboť žalobce s tímto postupem výslovně souhlasil a žalovaná nesdělila soudu do dvou týdnů od doručení příslušné výzvy svůj nesouhlas s takovýmto projednáním, ačkoli byla ve výzvě výslovně poučena, že nevyjádří-li se v dané lhůtě, má se za to, že souhlas s rozhodnutím bez jednání byl udělen.
12. Napadené rozhodnutí soud přezkoumal v řízení podle části třetí hlavy druhé prvního dílu s. ř. s., který vychází z dispoziční zásady vyjádřené v § 71 odst. 1 písm. c), písm. d), odst. 2 věty druhé a třetí a v § 75 odst. 2 věty první s. ř. s. Z této zásady vyplývá, že soud přezkoumává

Shodu s prvopisem potvrzuje I. T.

zákonnost rozhodnutí správního orgánu pouze v rozsahu, který žalobce uplatnil v žalobě nebo během dvouměsíční lhůty po oznámení napadeného rozhodnutí ve smyslu § 72 odst. 1 s. ř. s. Povinností žalobce je proto tvrdit, že rozhodnutí správního orgánu nebo jeho část odporuje konkrétnímu zákonnému ustanovení, a toto tvrzení zdůvodnit. Nad rámec žalobních bodů musí soud přihlídnout toliko k vadám napadeného rozhodnutí, k nimž je nutno přihlížet bez návrhu nebo které vyvolávají nicotnost napadeného rozhodnutí podle § 76 odst. 2 s. ř. s. Takové nedostatky však v projednávané věci nebyly zjištěny.

13. Na tomto místě soud předesílá, že po přezkoumání skutkového a právního stavu a po prostudování obsahu předloženého správního spisu dospěl k závěru, že žaloba není důvodná.
14. Z obsahu předloženého správního spisu soud zjistil, že rozhodnutím č. I ze dne 11. 1. 2012 žalovaná podle § 38 písm. a) zákona o důchodovém pojištění s přihlédnutím k článkům 40, 45 a 46 odst. 2 nařízení Rady (EHS) č. 1408/71, o uplatňování systémů sociálního zabezpečení na zaměstnané osoby a jejich rodiny pohybující se v rámci Společenství, (dále jen „nařízení č. 1408/71“) a počínaje od 1. 5. 2010 i s přihlédnutím k nařízení Evropského parlamentu a Rady (ES) č. 883/2004, o koordinaci systémů sociálního zabezpečení, (dále jen „koordinační nařízení“) přiznala žalobci od 16. 4. 2010 invalidní důchod pro invaliditu prvního stupně, a to na základě posudku o invaliditě ze dne 9. 8. 2010, podle kterého žalobcova pracovní schopnost poklesla o 35 % s datem vzniku invalidity 16. 4. 2010. Již tímto rozhodnutím i všemi následnými byl žalobci přiznán důchod dílčí (slovy žalobce „půlený“).
15. Před vypořádáním jednotlivých žalobních námitek soud připomíná, že předmětem správního řízení bylo pouze zvýšení žalobcova invalidního důchodu podle § 67 a § 67c zákona o důchodovém pojištění ve spojení s § 4 odst. 1 valorizačního nařízení. Takto vymezený předmět řízení přitom žalovaná nemohla překročit a v tomto smyslu je též limitem pro soudní přezkum napadeného rozhodnutí. V dané souvislosti soud poukazuje na závěry rozsudku Krajského soudu v Ostravě ze dne 4. 3. 2015, č. j. 19 Ad 41/2013-35, podle kterého *„[j]estliže ve správním řízení bylo rozhodováno pouze o zvýšení důchodu z důvodu pravidelné valorizace důchodů (§ 67 zákona ... o důchodovém pojištění), nelze se proti takovému rozhodnutí žalobou domáhat přezkoumání výše důchodu co do jeho základu. Opačným postupem by došlo k překročení rámce předmětu správního řízení.“* S tímto názorem se zdejší soud plně ztotožňuje a dodává, že mu v tomto soudním řízení nepřísluší zkoumat, zda byla výše žalobcova invalidního důchodu předchozími rozhodnutími stanovena správně, zda předchozí rozhodnutí řádně zohlednila veškerou žalobcovu dobu pojištění získanou v České republice a v jiných členských státech Evropské unie (na Slovensku a v Polsku) a zda žalovaná v minulosti správně provedla výpočet dílčího důchodu. Z těchto důvodů se soud nemohl věcně zabývat žalobcovými námitkami, že odpracoval 28 let, že měl (pouze) pět let zaměstnavatele na Slovensku, že s výjimkou období 1988 až březen 1993 nepřetržitě žije v České republice a že není žádný migrant.
16. Soudní přezkum se v tomto soudním řízení s ohledem na shora popsany předmět správního řízení, jež vyústilo ve vydání napadeného rozhodnutí, omezí pouze na vlastní valorizaci a na ověření toho, že žalovaná postupovala při zvýšení dosavadního žalobcova invalidního důchodu pro invaliditu třetího stupně ve výši 4 697 Kč (základní výměra 1 338 Kč, procentní výměra 3 359 Kč) v souladu s platnou právní úpravou.
17. Podle § 67 odst. 1 zákona o důchodovém pojištění platí, že *„[v]yplácené důchody se zvyšují v závislosti na růstu indexu spotřebitelských cen (dále jen „růst cen“) a na růstu mezd. Vyplácenými důchody se rozumí důchody přiznané ode dne, který spadá do období před kalendářním měsícem,*

Shodu s prvopisem potvrzuje I. T.

do něhož spadá den, od něhož se důchody zvyšují.“ Z odstavce 2 téhož ustanovení plyne, že „[z]ákladní výměry a procentní výměry vyplácených důchodů se zvyšují od 1. ledna kalendářního roku, ve kterém dochází k zvýšení (dále jen „pravidelný termín“).“ Podle odstavce 6 tohoto ustanovení platí, že „[r]ůst cen se stanoví jako procentní přírůstek indexu spotřebitelských cen v posledním měsíci období stanoveného pro zjišťování růstu cen oproti tomuto indexu v kalendářním měsíci, který bezprostředně předchází prvnímu kalendářnímu měsíci tohoto období s tím, že tento růst se stanoví se zaokrouhlením na jedno platné desetinné místo a podíl pro jeho stanovení činí vždy nejméně 1. Výpočet růstu cen se provádí z originálních bazických úhrnných indexů spotřebitelských cen (životních nákladů) za domácnosti celkem a z originálních bazických indexů spotřebitelských cen (životních nákladů) za domácnosti důchodců zjištěných Českým statistickým úřadem, přičemž se použije ten růst cen, který je vyšší.“

18. Z § 67 odst. 7 zákona o důchodovém pojištění vyplývá, že „[z]ákladní výměry vyplácených důchodů se zvyšují tak, aby výše základní výměry důchodu činila 10 % průměrné mzdy s tím, že výše základní výměry se zaokrouhluje na celé desetikoruny nahoru.“
19. Podle § 67 odst. 8 zákona o důchodovém pojištění platí, že „[p]rocentní výměry vyplácených důchodů se při zvýšení důchodů v pravidelném termínu zvýší o tolik procent zaokrouhlených s přesností na jedno platné desetinné místo nahoru, aby u průměrného starobního důchodu úhrn částky zvýšení základní výměry důchodu a částky zvýšení procentní výměry důchodu odpovídal zvýšení průměrného starobního důchodu stanoveného ve výši součtu růstu cen podle odstavce 6 a jedné poloviny růstu reálné mzdy zaokrouhlené s přesností na jedno platné desetinné místo. Procentní výměry vyplácených důchodů se však nezvýší, pokud se v důsledku zvýšení základní výměry důchodu podle odstavce 7 zvýší výše průměrného starobního důchodu alespoň o tolik procent, kolik činí procento zvýšení stanovené ve větě první.“ Z odstavce 11 téhož ustanovení plyne, že „[z]výšení procentní výměry důchodu se zaokrouhluje na celé koruny nahoru.“ V odstavcích 12 až 14 je pak upraven postup zjišťování průměrného starobního důchodu, období pro zjišťování růstu reálných mezd a vlastního růstu reálných mezd.
20. Z § 67c odst. 1 zákona o důchodovém pojištění plyne, že „[p]ři zvýšení důchodů v pravidelném termínu v roce 2022 se k částce zvýšení procentní výměry důchodu stanovené podle § 67 přičte částka 300 Kč.“ Podle odstavce 2 téhož ustanovení platí, že „[j]sou-li splněny podmínky nároku na výplatu více důchodů, náleží dodatečná částka zvýšení podle odstavce 1 k procentní výměře toho důchodu, který se vyplácí v plné výši (§ 4 odst. 2 věta první).“
21. Podle § 3 valorizačního nařízení platí, že „[v]ýše základní výměry starobního, invalidního, vdovského, vdoveckého a sirotčího důchodu pro rok 2022 činí 3 900 Kč.“ Z § 4 odst. 1 valorizačního nařízení vyplývá, že „[d]ůchody starobní, invalidní, vdovské, vdovecké a sirotčí přiznané před 1. lednem 2022 se zvyšují od 1. ledna 2022 tak, že
 - a) základní výměra důchodu se zvyšuje o 350 Kč měsíčně,
 - b) procentní výměra důchodu se zvyšuje
 1. o 1,3 % procentní výměry důchodu, která náleží ke dni, od něhož se procentní výměra zvyšuje, a
 2. o 300 Kč; jsou-li splněny podmínky nároku na výplatu více důchodů, zvyšuje se o tuto částku ten důchod, který se vyplácí v plné výši.“
22. Soud shledal, že žalovaná vyložila a aplikovala citovaná ustanovení naprosto správně a výpočet zvýšení žalobcova invalidního důchodu provedla plně v souladu s nimi. Při tomto výpočtu správně vycházela ze svých předchozích zjištění, že žalobce získal v České republice dobu pojištění 3160 dnů a na Slovensku 5230 dnů, v součtu tedy 8390 dnů. Podíl české doby pojištění na součtu české a slovenské doby pojištění (tj. $3160 / 8390 = 0,3766$) představuje v Shodu s prvopisem potvrzuje I. T.

souladu s čl. 52 odst. 1 koordinačního nařízení (dříve čl. 46 odst. 2 nařízení č. 1408/71) koeficient určující výši důlčího důchodu. V této souvislosti zdejší soud poukazuje na rozsudek Nejvyššího správního soudu ze dne 10. 8. 2022, č. j. 6 Ads 386/2020-29, podle kterého „[p]rávní názor, že ‚dílčení‘ podléhají obě složky starobního důchodu, tedy základní i procentní výměra, ostatně Nejvyšší správní soud ve své judikatuře opakovaně vyslovil. ... lze odkázat mimo jiné na rozsudek Nejvyššího správního soudu ze dne 20. 12. 2007, č. j. 6 Ads 60/2006-45. ... V případě důlčího důchodu tak musí být zachováno, že jeho výše odráží poměr dob pojištění získaných v České republice a všech dob pojištění získaných v Evropské unii. Ani valorizace tudíž není z tohoto poměrného zkrácení vyloučena. To stěžovatele oproti ostatním poživatelům starobního důchodu neznevýhodňuje: jde pouze o odraz skutečnosti, že stěžovatel nezískal všechny doby pojištění v České republice.“ S tímto názorem se zdejší soud plně ztotožňuje a považuje jej za příslušný i v nyní projednávané věci.

23. Základní výměra žalobcova invalidního důchodu by měla odpovídat součinu základní výměry důchodů pro rok 2022 stanovené v § 3 valorizačního nařízení, tj. 3 900 Kč, a zmíněného koeficientu 0,3766. Tímto výpočtem a zaokrouhlením na celé koruny nahoru žalovaná dospěla k částce 1 469 Kč, a proto vyslovila, že žalobci se dosavadní základní výměra důchodu 1 338 Kč měsíčně zvyšuje o částku 131 Kč na částku 1 469 Kč měsíčně. Soud nepřehlédl, že výpočet zvýšení základní výměry žalobcova invalidního důchodu podle § 4 odst. 1 písm. a) valorizačního nařízení by vedl ke zvýšení o částku 131,80 Kč (350 Kč x 0,3766), nicméně vzhledem k tomu, že smyslem zvýšení nedílčené základní výměry o částku 350 Kč je v souladu s § 67 odst. 7 zákona o důchodovém pojištění dosažení nedílčené základní výměry 3 900 Kč stanovené v § 3 valorizačního nařízení a v žalobcově případě je rozdíl 0,80 Kč zjevně důsledkem zaokrouhlování při předchozích valorizacích a dílčení, pokládá soud za správné, že žalovaná zvýšila žalobci základní výměru důchodu o částku 131 Kč tak, aby základní výměra jeho důchodu 1 469 Kč odpovídala součinu nedílčené základní výměry a zmíněného koeficientu 0,3766.
24. Procentní výměry důchodů se valorizovaly jednak o 1,3 % dosavadní procentní výměry [srov. § 67 odst. 8 zákona o důchodovém pojištění ve spojení s § 4 odst. 1 písm. b) bod 1 valorizačního nařízení] a jednak o pevně stanovenou částku 300 Kč [srov. § 67c odst. 1 zákona o důchodovém pojištění ve spojení s § 4 odst. 1 písm. b) bod 2 valorizačního nařízení]. I při této valorizaci žalovaná postupovala zcela správně. Dosavadní výše procentní výměry žalobcova invalidního důchodu (dílčené) činila 3 359 Kč, zvýšení o 1,3 % z této částky tak představuje po zaokrouhlení nahoru částku 44 Kč. Zvýšení procentní výměry důchodů o 300 Kč je pak samozřejmě opět uvedeno v nedílčené výši, tudíž žalobci náleží zvýšení o součin této částky a koeficientu 0,3766, tedy po zaokrouhlení nahoru o částku 113 Kč. Sečtením dosavadní výše procentní výměry žalobcova invalidního důchodu 3 359 Kč a obou zvýšení 44 Kč a 113 Kč soud ověřil, že žalovaná rozhodla správně, pokud žalobci zvýšila procentní výměru invalidního důchodu na 3 516 Kč měsíčně.
25. K námitkám poukazujícím na domnělou diskriminaci žalobce či porušení principu rovnosti soud poukazuje na rozsudek Nejvyššího správního soudu ze dne 22. 10. 2015, č. j. 2 Ads 121/2015-49, podle kterého princip rovnosti není absolutní abstraktní kategorií, nýbrž kategorií relativní. Nejvyšší správní soud v tomto rozsudku vyslovil, že „[z]ásadě rovnosti v právech je třeba rozumět tak, že právní rozlišování v přístupu k určitým právům mezi právními subjekty nesmí být projevem libovůle, neplyne z ní však, že by každému muselo být přiznáno jakékoli právo. Obsah principu rovnosti je tím posunut do oblasti ústavněprávní akceptovatelnosti hledisek odlišování subjektů a práv.“ S tímto názorem se zdejší soud plně ztotožňuje a v poměrech projednávané věci konstatuje, že nelze porovnávat absolutní částky,

Shodu s prvopisem potvrzuje I. T.

o které jednotlivým poživatelům důchodů jejich důchody vzrostly, nýbrž je třeba zohlednit skutečnost, že žalobce na rozdíl od jiných poživatelů důchodů pobírá kromě dílčího českého invalidního důchodu také dílčí slovenský invalidní důchod. Podle názoru soudu se žalobci dostalo shodného zvýšení invalidního důchodu jako ostatním poživatelům důchodů, neboť základní výměra jeho důchodu vzrostla o stejnou částku jako u ostatních poživatelů důchodů pouze upravenou o výše zmíněný koeficient a procentní výměra jeho důchodu vzrostla o 1,3 % jako u všech ostatních poživatelů důchodů a zároveň o částku 300 Kč opět upravenou týmž koeficientem.

26. Soud proto nesdílí žalobcovu přesvědčení o údajném diskriminačním charakteru a nespravedlivosti či nemravnosti citované právní úpravy, která naopak podle názoru soudu ve shora vysvětleném smyslu dopadá na všechny poživatele důchodů shodně. Stejně tak soud neshledal, že by dotčená právní úprava porušovala žalobcem blíže nespecifikované hodnoty Evropské unie, úmluvu o právech osob se zdravotním postižením či Listinu základních práv a svobod. Soud dodává, že konkrétní parametry valorizace do značné míry závisí na politickém rozhodnutí, které soud není oprávněn přezkoumávat. Mnohé žalobcovy námitky představují spíše návrhy na změnu právní úpravy (valorizace na principu zvýšení o stejnou částku pro všechny příjemce všech druhů důchodů, valorizace jako spravedlivé řešení sociálních konfliktů, nikoli prostředek k dosažení nespravedlivých výhod pro některé důchodce), o nichž však nepřísluší rozhodovat soustavě soudů, nýbrž moci zákonodárné. Soud se s ohledem na výše uvedené nedomnívá, že by zákonodárce při nastavení pravidel valorizace důchodů k 1. 1. 2022 diferencoval mezi jednotlivými poživateli důchodů způsobem, jenž by způsoboval nezákonnost napadeného rozhodnutí nebo který by dokonce dosahoval žalobcem naznačované protiústavní intenzity.
27. K poukazu žalobce na právo na odpor vyplývající z čl. 23 Listiny základních práv a svobod soud uvádí, že podle tohoto ustanovení mají občané právo postavit se na odpor proti každému, kdo by odstraňoval demokratický řád lidských práv a základních svobod, založený Listinou základních práv a svobod, jestliže činnost ústavních orgánů a účinné použití zákonných prostředků jsou znemožněny. Popsaná situace v žalobcově případě nenastala, neboť se zjevně nejedná o odstraňování demokratického řádu lidských práv a základních svobod. Poukaz na toto ustanovení ze strany žalobce je tak zcela nepřípadný.
28. Směřem k žalobci soud dále připomíná, že předmětem soudního přezkumu je postup a rozhodnutí žalované ve věci zvýšení jeho invalidního důchodu. Námitky týkající se vyplácení žalobcova dílčího slovenského důchodu v českých korunách, nákladů bankovních transakcí či nákladů na komunikaci se slovenskou Sociální pojišťovnou nemají s projednávanou věcí žádnou souvislost, a proto se jimi soud nezabýval. Stejně tak soud vyhodnotil jako irelevantní námitky upozorňující na to, že vláda a Ministerstvo práce a sociálních věcí, tedy orgány odlišné od žalované, údajně nerespektují úmluvu o právech osob se zdravotním postižením (znevýhodněním). Soud se nezabýval ani obecnými proklamacemi žalobce o propojení lidské důstojnosti a sociálních práv a o tom, jak by měla vypadat sociálně spravedlivá společnost, neboť tyto proklamace nemají kvalitu žalobního bodu – nevyplývá z nich, co konkrétně žalobce vytýká žalované. Za irelevantní (vzhledem k předmětu řízení) pokládá soud také žalobcovy námitky, že je invalidním ve třetím stupni invalidity, osobou se zdravotním postižením ZTP, osobou závislou na pomoci jiné osoby ve II. stupni závislosti, jeho zdravotní stav je dlouhodobě nepříznivý, trpí genetickým onemocněním a více chronickými nemocemi, již osm let podstupuje bio-léčbu, musí navštěvovat lékaře a dodržovat dietu, na což nemá dostatek finančních prostředků; že má náklady na komunikaci se žalovanou; že žije sám s příjmem hluboko pod hranicí chudoby, dlouhodobě sociálně

Shodu s prvopisem potvrzuje I. T.

vyločen a nemůže se zapojit do společnosti, pro kterou je nepotřebný; že jeho zabezpečení je nedostatečné a dlouhodobě ohrožuje jeho zdraví a život; že není ekonomicky činný, nemůže zvýšit svůj příjem a stát jej dlouhodobě nespravedlivě drží v chudobě, sociální izolaci a vyloučeného ze společnosti; že se mu v souvislosti s valorizací nedostává patřičné sociální ochrany a že celý systém sociální podpory je příliš byrokratický a diskriminační. Žádnou z těchto skutečností totiž žalovaná nebyla oprávněna ani povinna při svém rozhodování v dané věci (tj. výhradně o zvýšení důchodu podle § 67 odst. 2 a § 67c odst. 1 zákona o důchodovém pojištění ve spojení s § 4 odst. 1 valorizačního nařízení) brát v potaz.

29. Tvrdí-li žalobce, že všichni důchodci dostali od ledna 2022 přidáno minimálně 650 Kč (350 Kč na základní výměře a 300 Kč na procentní výměře), zatímco žalobce dostal přidáno ponižujících 1,3 %, soud připomíná, že o 1,3 % byly zvýšeny procentní výměry důchodů všem poživatelům důchodů shodně a že zvýšení o částky 350 Kč a 300 Kč se rovněž týkalo všech poživatelů důchodů, akorát u žalobce (a u všech ostatních poživatelů dílčích důchodů) musely být tyto částky upraveny postupem podle čl. 52 odst. 1 koordinačního nařízení. Soud proto nesdílí žalobcův názor o údajné nespravedlivosti napadeného rozhodnutí. Žalobcovo tvrzení, že zvýšení jeho invalidního důchodu o částku 288 Kč absolutně neodpovídá míře inflace, považuje soud za velmi zavádějící. Žalobce totiž v rámci tohoto tvrzení zcela opomíjí skutečnost, že kromě dílčího českého důchodu pobírá též dílčí slovenský důchod, který rovněž podléhá valorizaci, byť podle jiných pravidel.
30. Soud nepochybně, že se žalobce může nacházet v nepříznivé životní, finanční a sociální situaci, kterou mohlo ovlivnit i napadené rozhodnutí, nicméně směrem k žalobci soud podotýká, že žalovaná není povolána k tomu, aby takovouto situaci řešila, tím méně pak v předmětném řízení. K případnému řešení žalobcovy nepříznivé situace slouží jiné dávky, o nichž rozhodují jiné správní orgány. Pouze na okraj k tomu soudu dodává, že žalobcovo prohlášení, že pobírá podprůměrný invalidní důchod pro invaliditu třetího stupně a nemá další příjmy, shledal vyloženě nepravdivým. Žalobce totiž v tomto prohlášení zamlčel nejen na jiných místech žaloby zmiňovaný dílčí slovenský důchod, který činí průměrně 6 641 Kč měsíčně (aritmetický průměr hodnot žalobcem předložených ústřížků poštovních poukázek), ale také příspěvek na bydlení ve výši 495 Kč (opět zmíněn na jiném místě žaloby) a příspěvek na péči ve stupni závislosti II (středně těžká závislost), který v případě osoby starší osmnácti let věku podle § 11 odst. 2 písm. b) zákona č. 108/2006 Sb., o sociálních službách, ve znění pozdějších předpisů činí 4 400 Kč měsíčně. Skutečnost, že žalobce příspěvek na péči pobírá, vyplývá z jím doloženého rozhodnutí Úřadu práce České republiky – krajské pobočky v Ústí nad Labem ze dne 25. 8. 2020, č. j. 71848/202/TEP, ze kterého sice žalobce úmyslně vymazal veškeré údaje o výši příspěvku, nicméně soud je s příslušnou právní úpravou obeznámen, a tudíž nemá žádné pochybnosti o tom, že žalobce tento příspěvek pobírá. Soud proto nepovažuje za pravdivé ani žalobcovo tvrzení, že jeho příjem je 1,27násobek životního minima, když součet jeho příjmů (český dílčí důchod 4 985 Kč, slovenský dílčí důchod 6 641 Kč, příspěvek na péči 4 400 Kč a příspěvek na bydlení 495 Kč) dosahoval od 1. 1. 2022 částky 16 521 Kč měsíčně, tedy 4,28násobek životního minima 3 860 Kč stanoveného v § 2 zákona č. 110/2006 Sb., o životním a existenčním minimu, ve znění účinném k 1. 1. 2022. Ani tyto námitky tak nejsou důvodné.
31. K žalobcově námitce, že napadené rozhodnutí a § 4 odst. 1 valorizačního nařízení neodpovídají reálné výši inflace, která podle žalobce činí 11 % (resp. spotřebitelské ceny od října 2019 do února 2022 vzrostly o 17,3 %), soud zdůrazňuje, že valorizace důchodů se odvíjí od růstu indexu spotřebitelských cen za rozhodné období vymezené v § 67 odst. 4 písm. a) zákona o důchodovém pojištění a od růstu mezd za rozhodné období vymezené v § 67 odst.

Shodu s prvopisem potvrzuje I. T.

14 téhož zákona. Předchozí zvýšení důchodů proběhlo v pravidelném termínu od ledna 2021 na základě nařízení vlády č. 381/2020 Sb., tudíž pro zvýšení důchodů od ledna 2022 je rozhodným obdobím vztahujícím se k růstu indexu spotřebitelských cen období od července 2020 do června 2021. Podle údajů dostupných na webových stránkách Českého statistického úřadu (www.czso.cz) činil meziroční přírůstek indexu spotřebitelských cen k červnu 2021 (tj. za předmětné rozhodné období) 2,8 %. Žalobcem uváděné hodnoty inflace (růstu cen) tudíž neodpovídají statisticky zjištěným veličinám rozhodným pro zvýšení důchodů od ledna 2022.

32. Směrem k žalobci soud podotýká, že právní úprava zvyšování důchodů je založena na tom, že se zohledňuje inflace (růst indexu spotřebitelských cen) a růst mezd vždy za období, jež předchází vlastnímu zvýšení důchodů, přičemž se započítává výhradně růst těchto veličin, který se nepromítl do předchozího zvýšení důchodů. Tento valorizační mechanismus je tedy založen na míře inflace v rozhodném období předcházejícím vlastnímu zvýšení důchodů a neumožňuje zohlednit budoucí vývoj inflace. Ochranu proti přílišnému růstu spotřebitelských cen představuje zvýšení důchodů v mimořádném termínu upravené v § 67 odst. 3 zákona o důchodovém pojištění. Pokud tedy žalobce poukazoval na hodnotu meziroční inflace k únoru 2022 ve výši 11,1 % (žalobce v žalobě z března 2022 uváděl 11 % bez upřesnění období), soud opakuje, že tato hodnota nemohla být relevantní pro zvýšení důchodů od ledna 2022, nicméně tento nárůst inflace se projevil v tom, že kromě valorizace v pravidelném termínu (tj. od 1. 1. 2022) proběhly v roce 2022 ještě dvě další valorizace v mimořádných termínech (srov. nařízení vlády č. 35/2022 Sb. a č. 136/2022 Sb.).
33. Poukazuje-li žalobce na skutečnost, že průměrná mzda činila více než 34 000 Kč, zatímco valorizace jeho důchodu byla jen o 1,3 %, soud konstatuje, že z hlediska valorizace důchodů není podstatná absolutní výše průměrné mzdy, nýbrž hodnota růstu mezd za rozhodné období. Z údaje o výši průměrné mzdy (navíc bez uvedení data, k jakému tento údaj měl platit) proto podle názoru soudu nelze činit žádné závěry ohledně přiměřenosti provedené valorizace. Žalobcovo tvrzení, že valorizace jeho důchodu byla jen o 1,3 %, pak soud hodnotí jako nepravdivé, když z porovnání původní výše žalobcova invalidního důchodu 4 697 Kč a valorizované výše tohoto důchodu 4 985 Kč jednoznačně plyne, že došlo k nárůstu o 6,13 % ($4\,985 / 4\,697 \cdot 100 = 106,13 \%$, tedy nová výše důchodu představuje 106,13 % výše původní, což znamená právě nárůst o 6,13 %).
34. K žalobcově poznámce týkající se § 67c odst. 2 zákona o důchodovém pojištění soud připomíná, že toto ustanovení nebylo v případě žalobce aplikováno, neboť u žalobce nejsou splněny podmínky nároku na výplatu více důchodů (myšleno kromě invalidního např. i starobního, vdoveckého či sirotčího) a žalobce z českého systému důchodového pojištění pobírá pouze invalidní důchod.
35. Vycházeje z těchto úvah soud uzavírá, že provedená valorizace žalobcova invalidního důchodu plně odpovídá příslušným ustanovením zákona o důchodovém pojištění a valorizačního nařízení a v souladu s nimi řádně zohledňuje růst indexu spotřebitelských cen a růst mezd za rozhodné období. Relevantní právní úprava ani napadené rozhodnutí přitom podle názoru soudu nejsou diskriminační a neodporují dobrým mravům; nedošlo ani k tvrzenému zneužití silnějšího postavení státu (resp. žalované) vůči žalobci. Soud dále neshledal, že by zvýšení důchodu v případě žalobce představovalo tvrdost zákona v jakémkoli smyslu tohoto slova, tudíž ani nebylo namístě případnou tvrdost zákona zmírňovat; k řešení obtížné finanční či sociální situace slouží jiné dávky (např. dávky státní sociální podpory či pomoc v hmotné nouzi).

Shodu s prvopisem potvrzuje I. T.

36. S ohledem na výše uvedené soud vyhodnotil žalobu v mezích uplatněných žalobních bodů jako nedůvodnou, a proto ji podle § 78 odst. 7 s. ř. s. zamítl.
37. O náhradě nákladů řízení rozhodl soud podle § 60 odst. 1 a 2 s. ř. s. Žalobce neměl ve věci úspěch a žalované náhrada nákladů řízení ze zákona nepřísluší, proto soud vyslovil, že žádný z účastníků nemá právo na náhradu nákladů řízení.

Poučení:

Proti tomuto rozhodnutí lze podat **kasační stížnost** ve lhůtě dvou týdnů ode dne jeho doručení. Kasační stížnost se podává ve dvou vyhotoveních u Nejvyššího správního soudu, sídlem Moravské náměstí 611/6, 657 40 Brno. O kasační stížnosti rozhoduje Nejvyšší správní soud.

Lhůta pro podání kasační stížnosti končí uplynutím dne, který se svým označením shoduje se dnem, který určil počátek lhůty (den doručení rozhodnutí). Připadne-li poslední den lhůty na sobotu, neděli nebo svátek, je posledním dnem lhůty nejblíže následující pracovní den. Zmeškání lhůty k podání kasační stížnosti nelze prominout.

Kasační stížnost lze podat pouze z důvodů uvedených v § 103 odst. 1 s. ř. s. a kromě obecných náležitostí podání musí obsahovat označení rozhodnutí, proti němuž směřuje, v jakém rozsahu a z jakých důvodů jej stěžovatel napadá, a údaj o tom, kdy mu bylo rozhodnutí doručeno.

V řízení o kasační stížnosti **musí** být stěžovatel zastoupen advokátem; to neplatí, má-li stěžovatel, jeho zaměstnanec nebo člen, který za něj jedná nebo jej zastupuje, vysokoškolské právnické vzdělání, které je podle zvláštních zákonů vyžadováno pro výkon advokacie.

Ústí nad Labem 4. dubna 2023

Ing. Mgr. Martin Jakub Brus v.r.
samosoudce

Shodu s prvopisem potvrzuje I. T.